

Єршова Наталя Юріївна

к.е.н., доцент кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
докторант, Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана

Актуальні питання інтеграції обліково-аналітичної інформації для забезпечення управління суб'єктами господарювання на стратегічному рівні

Багатоаспектність інформації, яка формується у системі управлінського обліку і звітності суб'єктів господарювання визначає її значення для стратегічного управління та планування. В термінологію науки останнім часом увійшли поняття «стратегічний облік», «стратегічна звітність» «стратегічний аналіз», «стратегічний управлінський облік». Стратегічна спрямованість облікової інформації стала широко обговорюваною темою в наукових публікаціях, оскільки з позиції стратегічного менеджменту управлінський облік є тією сферою діяльності, яка має найбільший вплив на стратегічне управління. Стратегічний управлінський облік можна визначити, як один з нових напрямків розвитку управлінського обліку.

Стратегічний управлінський облік представляє синергетичну інформаційну систему оцінки стратегічних викликів зовнішнього середовища і внутрішнього потенціалу підприємства з метою отримання та подання ємної інформації, спрямованої на розробку і реалізацію стратегії суб'єкту господарювання. У межах стратегічного управлінського обліку формується інформація, на підставі якої керівництво має можливість приймати обґрунтовані стратегічні рішення, у тому числі, стосовно загальної конкурентної стратегії. У стратегічному управлінському обліку переважно використовується інформація, пов'язана із зовнішніми факторами, що впливають на діяльність суб'єкту господарювання.

Зростаючі вимоги до змісту інформації з боку користувачів (власників, інвесторів, кредиторів), з одного боку, жорстка конкуренція, висока лабільність зовнішнього середовища - з іншого, потребують формування інформації особливого характеру - порівнянність за ключовими показниками. Зміни охоплюють і методи формування інформації в системах бухгалтерського та управлінського обліку, аналізу і контролю суб'єктів господарювання: інформація формується не тільки в рамках минулих і поточних звітних періодів, але й на стратегічну перспективу. Припускаючи відносну самостійність вищевказаних систем, їх предметну належність до окремих сфер наукових знань, важливо знайти підходи до методологічного єдності об'єктів обліку, аналізу і контролю в оперативному і стратегічному управлінні.

Синергетичний ефект від інтеграції інформації, яка необхідна для прийняття стратегічних рішень, може сприяти розвитку нового методологічного інструментарію, що дозволить суттєво впливати на зниження ризиків при прийнятті неефективних управлінських рішень. Потребують свого

теоретичного розвитку питання інтегрованої звітності, а також питання інтеграції інформації для аналізу і контролю ключових показників стратегічного розвитку суб'єктів господарювання. Наприкінці 90-х років минулого століття серед комплексних показників оцінки результатів діяльності американських компаній наводилися наступні групи показників: показники навколишнього середовища; показники ринку та замовників; показники конкурентів; показники внутрішніх бізнес-процесів; показники використання трудових ресурсів; фінансові показники. Такий підхід до формування ключових показників, яких характеризують діяльність суб'єкту господарювання не забезпечує «перетинання» даних бухгалтерського та управлінського обліку. Тим більш – «перетинання» з даними стратегічного управлінського обліку. Інформація для видів обліку залежить не тільки від рівня завдань, цілей власників та керівників, горизонту управління (оперативний-поточний-стратегічний), але й від фази розвитку бізнесу, стадії життєвого циклу продукції та ін.

В той же час, з розвитком стратегічного управлінського обліку спостерігається «перетинання» інформації, яка формується у його системі з іншими підсистемами: прогнозуванням, плануванням, бюджетуванням, контролем, аналізом та ін. Таким чином, основні етапи робіт з постановки стратегічного управлінського обліку пов'язані з особливостями, напрямками діяльності конкретного суб'єкта господарювання, його організаційною структурою та ін.

Передумовами інтеграції обліково-аналітичної інформації для забезпечення управління суб'єктами господарювання на стратегічному рівні є:

- нормативні передумови, які обумовлюються впливом міжнародних стандартів фінансової звітності на якість та зміст представленої суб'єктами господарювання звітності. Передумовами є поява нових вимог щодо подання інформації про діяльність суб'єктів господарювання у звітності в різних сферах (економічної, екологічної та соціальної), що, в свою чергу, відбивається на необхідності інтеграції різної інформації, її аналітичної інтерпретації та посилення контролю за її формуванням;

- організаційно-економічні передумови, які пов'язані з теорією і практикою управління суб'єктами господарювання. Нові управлінські концепції є основою розробки нових форм і методів управління, моделювання процесів прийняття управлінських рішень на основі різної інформації, яка формується у системах обліку, звітності та аналізу. Наприклад, розвиток інформаційних технологій надає можливості інтеграції інформації різних облікових систем, систем обліку та аналізу, обліку і контролю, звітності.

- наукові передумови, які базуються на фундаментальних дослідженнях в галузі економічної теорії, філософії та соціології, які історично визначали основні етапи і напрямки розвитку економіки держави і суб'єктів господарювання. Ці фундаментальні дослідження використовуються в якості базису для таких наукових напрямів, як: бухгалтерський облік, фінансова звітність, економічний аналіз, контроль та ін.